

Estetický proseminář

kritika

Domácí úkol: anotace

- Jen kapitola, ne kniha!
- Není třeba představovat autora
- Jen to, o čem článek je (nesrovnávat, nehodnotit, neinterpretovat)
- Jazyk (hovorovost, nesmyslnost)
- Informativnost! (pozor na vágní nicneříkající povrch)

Kritika (recenze) = posudek

- **Hodnocení na základě analýzy**
- věcnost – posuzování pouze věci samé X subjektivní hodnocení, ale vždy doložené a opodstatněné hodnoceným textem
- Textová kritika (rekonstrukce porušených textů) → kritické vydání (dokumentace všech fází vznikání a vývoje textu, včetně např. historických souvislostí původu díla).
- Kritika nejen negativní, ale i pozitivní!
- Cílem kritiky není znehodnocovat daný text, ale zvyšovat jeho úroveň.

Jak psát kritiku?

- Kritika (většinou rozsahem delší než recenze) vždy obsahuje i zprávu o hodnoceném díle (referát svého druhu).
- Předpokládá se, že kritik je odborníkem na téma, které hodnotí.
- Představeny přednosti i nedostatky textu.
- Vědecká kritika vs. Publicistický text

Struktura (např.): 1. představení autora a díla, uvedení do kontextu tvorby; 2. krátké seznámení s obsahem; 3. kritický rozbor; 4. hodnocení.

Pozor na „dojmologii“, kritika reprezentuje názor kritika, který musí vyplývat z jasné a přesvědčivé argumentace!

Odborná kritika

- Hloubka znalosti tématu i schopnost hodnocení způsobu zpracování
- Odbornost (terminologie, rozvaha, představení problému, ...)
- Forma na hranici eseje
- Prostor pro diskuzi a polemiku

Umělecká kritika

- Posouzení, ale i představení (proto zpravidla nových) uměleckých děl
- Často nejen hodnotí, ale také interpretuje UD a podřazuje je pod žánry.
- Literární kritika → polemika
- Příklad české literární historie: F. X. Šalda – Václav Černý:
  - 1/vědní obor, nebo umělecký žánr?
  - 2/objektivní/subjektivní, emocionální/racionální
  - 3/kritika empirická (psychologie osobnosti a estetická zkušenost), kritika aplikovaná (filologický popis a výklad)

Estetika jako teorie umělecké kritiky

- Estetický soud = soud o kvalitě díla
- „Je x krásné?“
- Kant = Kritika soudnosti
- Hume = O měřítku vkusu
- Beardsley = jednota, komplexnost, intenzita

UD je hodnotné, vytváří-li hodnotnou zkušenost.

Objektivní vlastnosti díla jsou příčinou vlastností subjektivních.

- Kulka = umělecká a estetická hodnota

Murakami – Kafka na pobřeží

- Dojít až za kraj světa
- Na jih od očekávání
- Sny a představy v novém Murakamiho románu
- Murakamiho náctiletý vrah
- ...

Kritika - osnova

- Představení textu a jeho zařazení: „Práce vychází ve sborníku vydanému k poctě O. Hostinského a představuje úryvek z autorova zamýšleného díla Drobné spisy o estetice a umění. (...)“
- O autorovi a díle: „Otakar Hostinský byl významný český estetik a muzikolog, pokračovatel herbartovské tradice ovlivněné pozitivismem. V návaznosti na Josefa Durdíka lze v jeho práci sledovat formalistické teze, které jsou však přijímány s ohledem na pojetí estetiky jako empirické a neapriorní disciplíny. (...)“
- Analýza: „Text reprezentuje krajní stanovisko estetického empirismu, přestože se pokouší na těchto základech definovat estetiku jako vědu v systému věd jak empirických, tak spekulativních. Autor se navíc nevyrovnává s možnými protiargumenty neempiricky pojaté estetiky a svá tvrzení naopak nepodkládá empirickými daty. (...)“
- Hodnocení: „Hostinského text je významným příspěvkem české formalistické estetiky. Jeho přínos spočívá nejen v historickém významu z pohledu vývoje české estetiky, ale rovněž ve snaze obhájit estetiku jako součást zkoumání hodnot lidského světa. (...)“

Domácí úkol

- Napište kritiku na Mukařovského text Význam estetiky
- Biblio.ú., 1 věta